

Sportklassen in onderbouw vo

Landelijke studiedag vo
18 januari 2017

Ger van Mossel
email g.vanmossel@slo.nl

slo

Programma

- Inleiding
- Onderzoek *Sportklassen in onderbouw vo*
- Sportklasprofielen
- Discussie en vervolg

slo

Inleiding

- Talentontwikkeling is belangrijk thema
- Geen wettelijk kader
- Scholen starten vaak vanuit de profilering
- Nulmeting Mulier Instituut (2014): een derde van de vo-scholen biedt sportklassen aan

slo

De sportklas

Namen

- Sportklas, sportplus, sport+, sport extra, keuzevak sport, sport accentklas, sporttalent, sportprofiel, topklas sport, sportlijn, sportstroom en sport life style.
- Sportklasleerlingen volgen extra beweeg- en sportlessen of lessen lichamelijke opvoeding (LO) onder schooltijd.
- Onderzoek richt zich niet op programma's van getalenteerde (top)sporters, zoals LOOT-leerlingen

slo

Vraagstelling:

- Hoe zien sportklasprogramma's eruit in onderbouw vo?

Onderzoeksopzet

- Online vragenlijst met 33 vragen over sportklassen
- Verstuurd naar 356 schoollocaties
 - a. 110 locaties met sportklassen
 - b. 246 locaties met LO2/BSM
- Respons 109 docenten/schoollocaties:
 - 51% (a)
 - 22% (b)

slo

Vakportaal www.bewegingsonderwijs.slo.nl

→ Beweeg- en sporttalent → [Sportklassen](#)

slo

Groeperingsvormen

Aantal scholen met sportklassen over onderwijstypen

slo

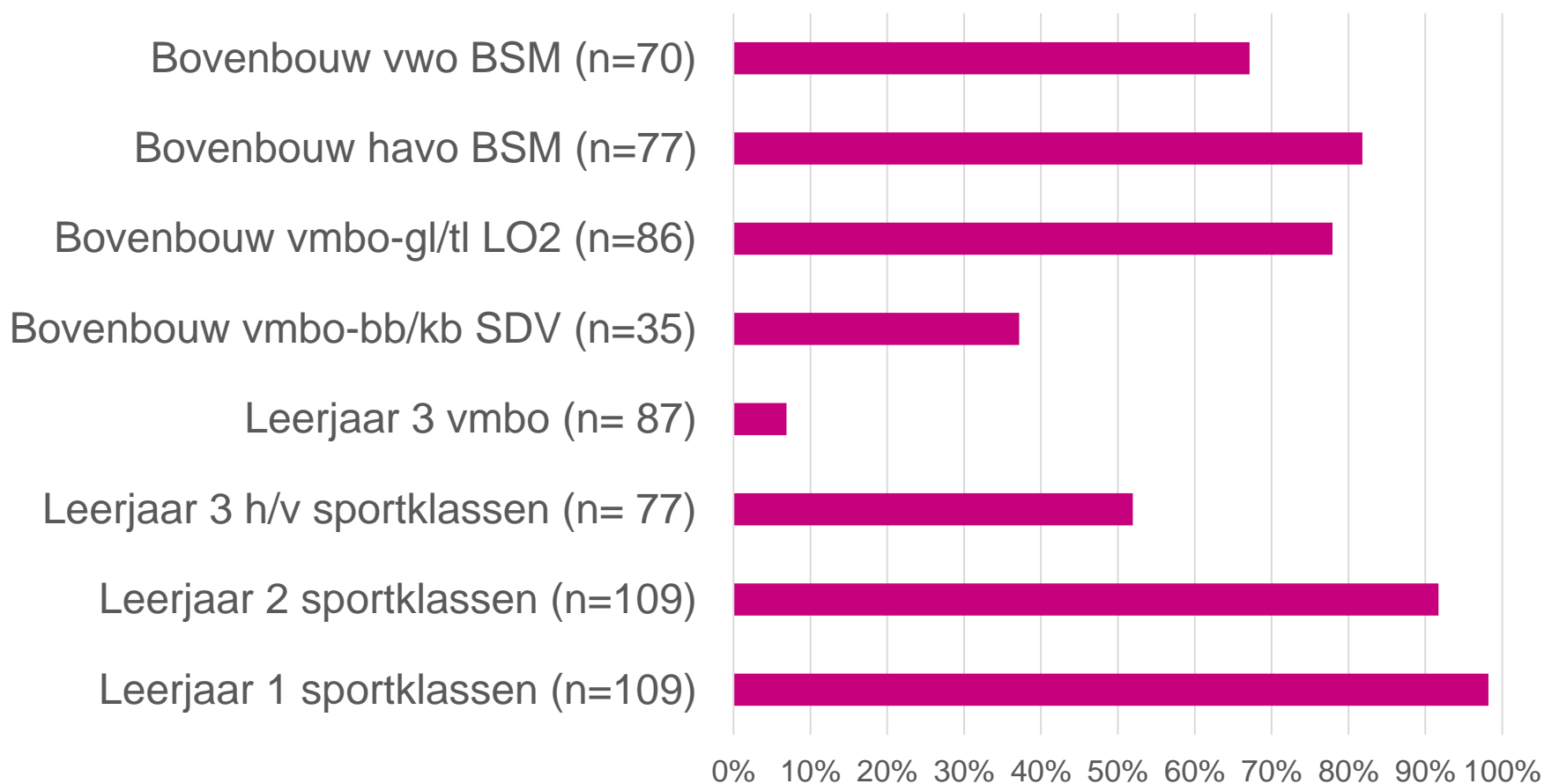
	%	N
Voortgezet speciaal onderwijs (vso)	3%	3
Praktijkonderwijs	1%	1
Vmbo basisberoepsgerichte leerweg (vmbo-bb)	27%	29
Vmbo kaderberoepsgerichte leerweg (vmbo-kb)	32%	35
Vmbo gemengde leerweg (vmbo-gl)	28%	31
Vmbo theoretische leerweg (vmbo-tl / mavo)	77%	84
Havo	71%	77
Vwo atheneum/ gymnasium	64%	70

Extra b&s op scholen met sportklassen

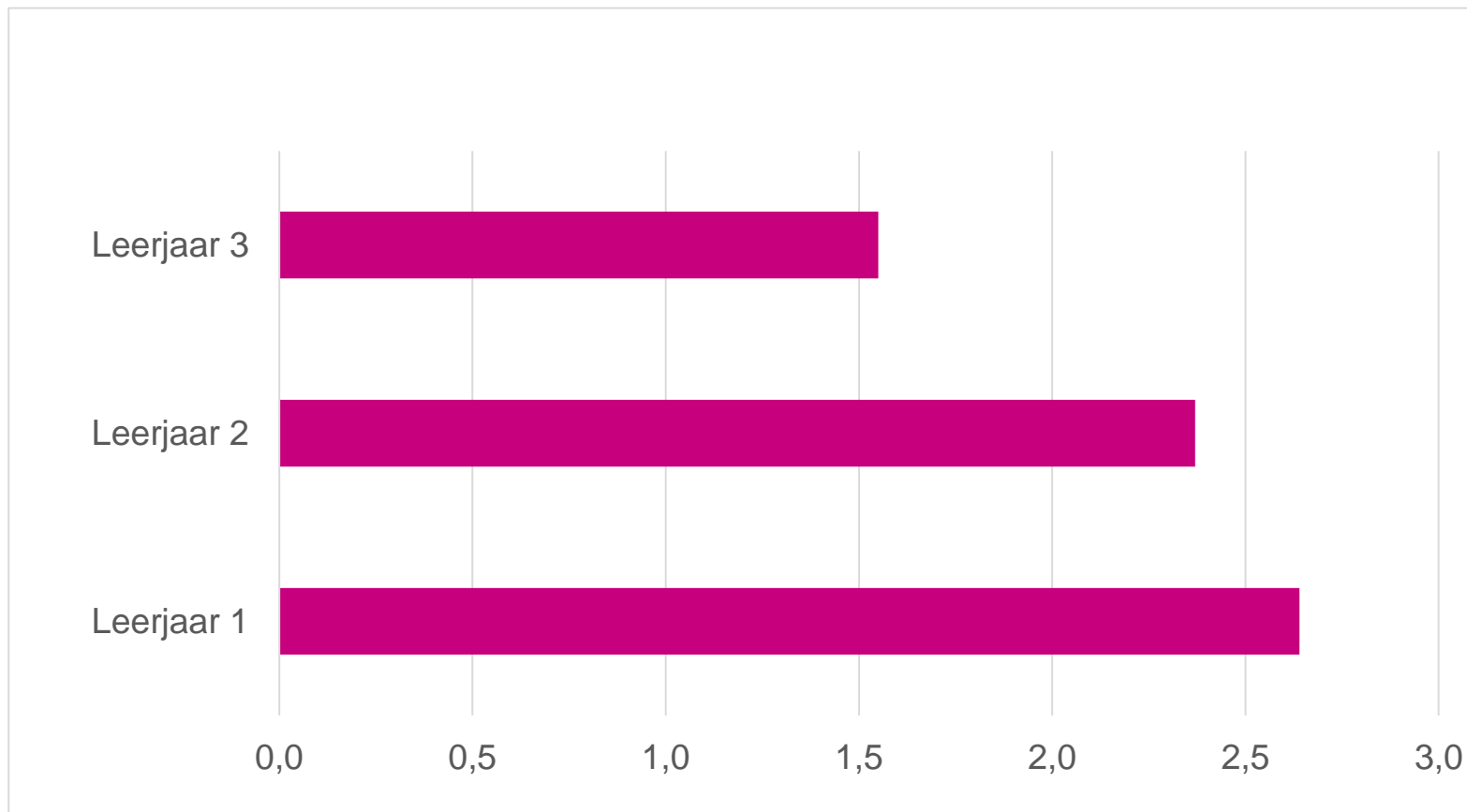
(n verwijst naar het aantal scholen dat de vragenlijst heeft ingevuld voor dat leerjaar en onderwijstype)

Gemiddeld aantal sportklassen per schoollocatie

slo

Gemiddeld aantal sportklasleerlingen

- Gemiddeld zijn er per schoollocatie 159 sportklasleerlingen:
 - 65 leerlingen in leerjaar 1
 - 58 leerlingen in leerjaar 2
 - 36 leerlingen in leerjaar 3
- In leerjaar 3 zit nog maar de helft van de leerlingen in een sportklas. Deze afname wordt verklaard doordat op bijna de helft van de havo/vwo-scholen in leerjaar 3 geen sportklassen meer wordt aangeboden en op het vmbo de sportklas grotendeels wordt vervangen door SDV of LO2.

Groepering van sportklassen

- Op een kwart van de scholen volgen de sportklasleerlingen ook de reguliere lessen LO met elkaar. Bij de reguliere lessen LO worden de leerlingen dus gesplitst in een groep sportklasleerlingen en overige leerlingen.
- Op 17% van de scholen volgen de sportklasleerlingen alle vakken met elkaar. Daar is sprake van een sportklas gedurende het gehele lesrooster.

slo

Leeromgeving

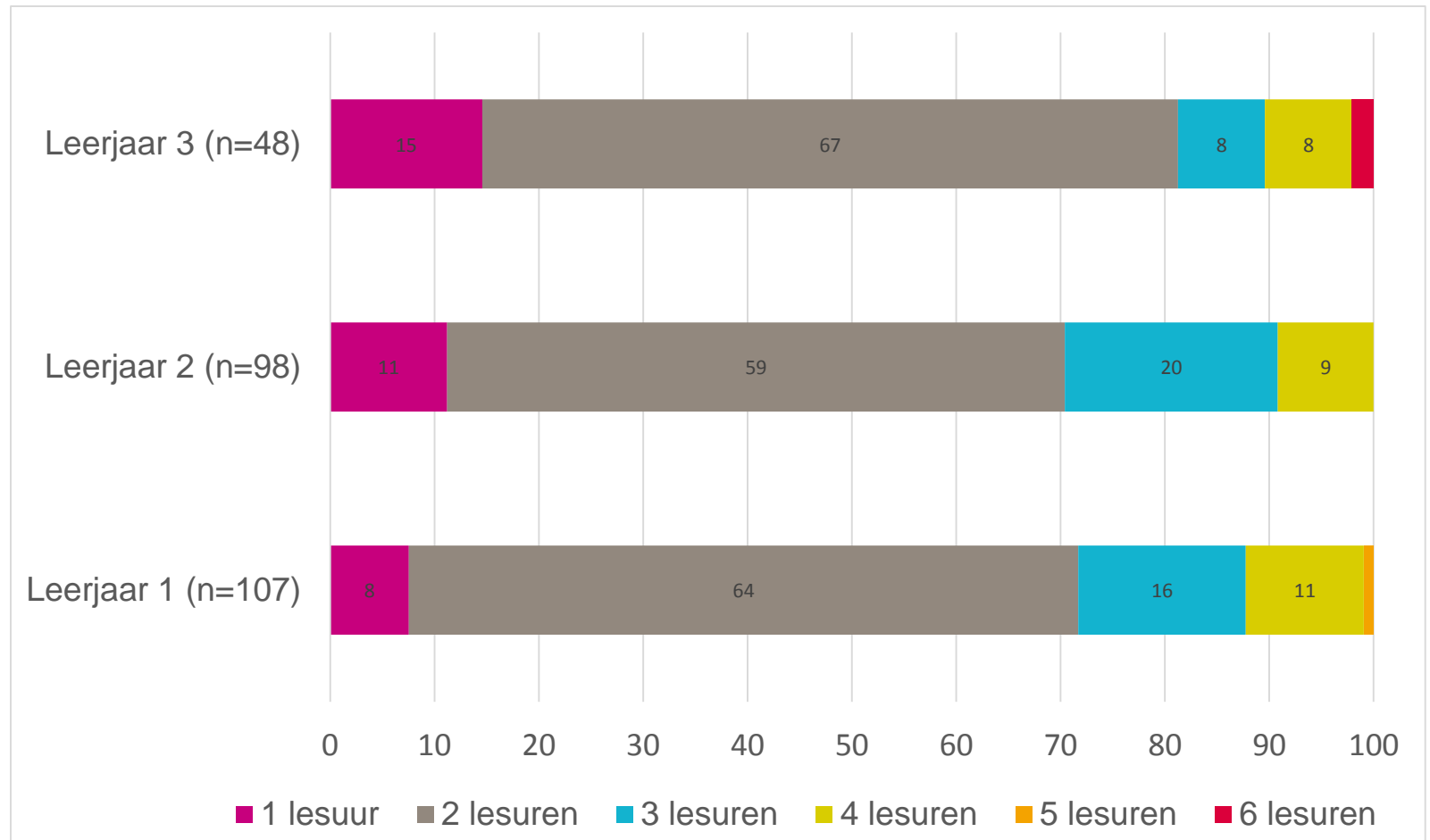
- Meestal in de eigen gymzaal of sportaccommodatie
- Soms in een 'sportechte' accommodatie
- Soms in de vorm van een eendaagse of meerdaagse sportieve excursie
- Soms op een tijdstip na schooltijd

slo

Tijd

Verdeling van aantal sportklaslessen per week (%)

slo

Sportklas in het rooster

- De sportklaslessen worden op alle scholen ingeroosterd als extra lessen LO (bovenop de reguliere LO).

slo

- Op 60% van de scholen worden de sportklaslessen ingeroosterd bovenop het reguliere rooster, bijvoorbeeld later op de middag.
- Op 40% van de scholen maakt de sportklas deel uit van een talentprogramma. Op deze scholen maken de leerlingen een verplichte keuze uit diverse talentvakken zoals de sport-, kunst-, techniek- of dramaklas. De sportklaslessen worden parallel geroosterd aan deze andere vakken.
- Op een aantal scholen worden aparte sportclinics aangeboden, bijvoorbeeld als excursie of in de eigen vrije tijd van de sportklasleerling.

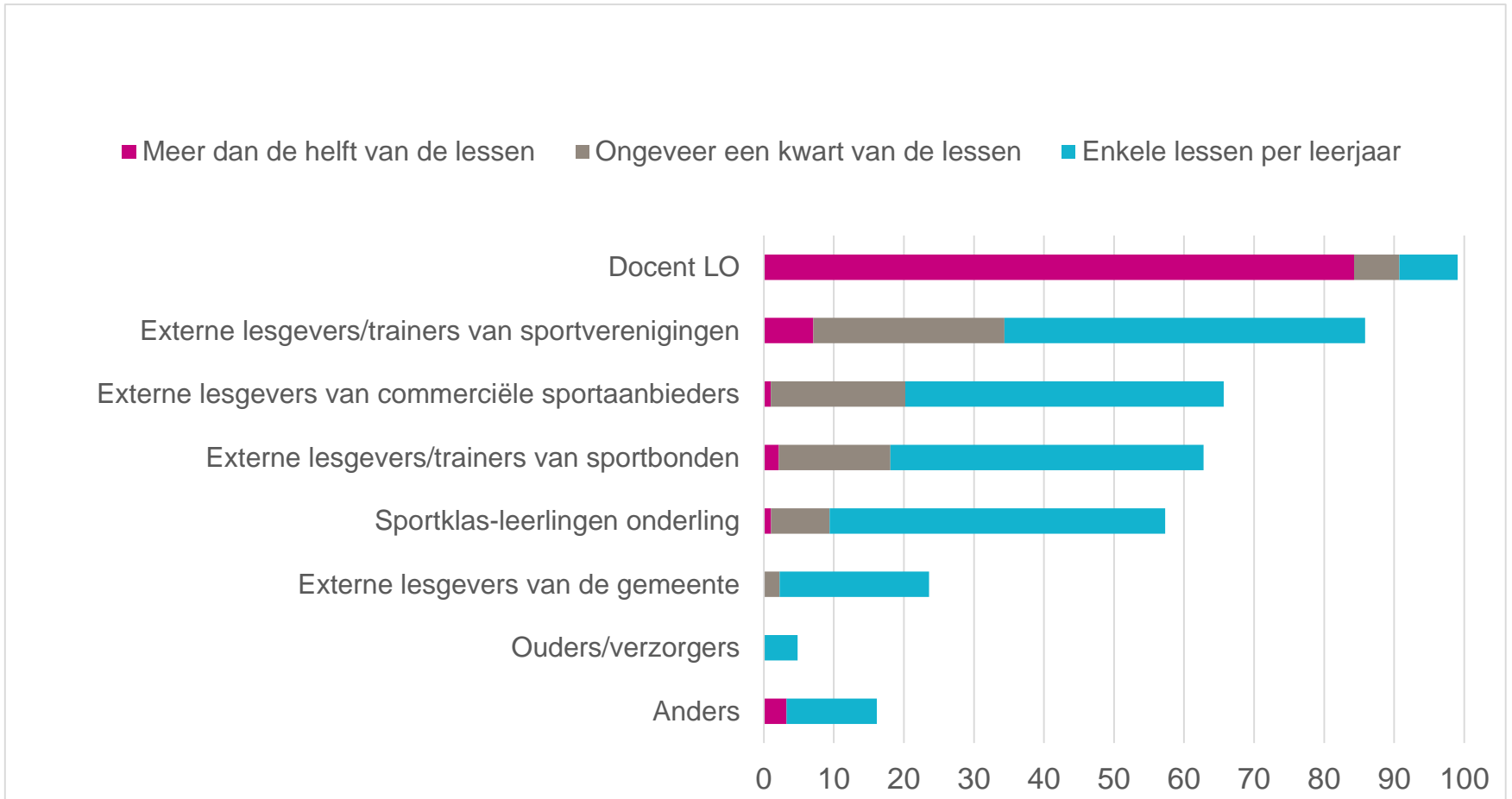
Sportklas in het jaarrooster

- Op 90% van de scholen volgen de leerlingen de sportklaslessen gedurende het gehele schooljaar.
- Op 10% van de scholen een gedeelte van het schooljaar. Dat laatste percentage ligt hoger in het derde leerjaar.
- Sommige scholen starten na de herfstvakantie met de sportklassen.

slo

Docentrollen

Wie verzorgen de sportklaslessen (%)? (figuur4)

Leerdoelen

Doelstellingen van de sportklas

Ik vind het belangrijk dat leerlingen ...

Leerinhouden

Aanbod van beweeg- en sportactiviteiten

≈ reguliere LO met meer verbreding en verdieping

Verbreding

- slo
- Veel introductielessen of sportclinics die niet in de reguliere LO worden behandeld
 - Soms na schooltijd op een andere locatie
 - Soms met hulp van externe gastdocenten

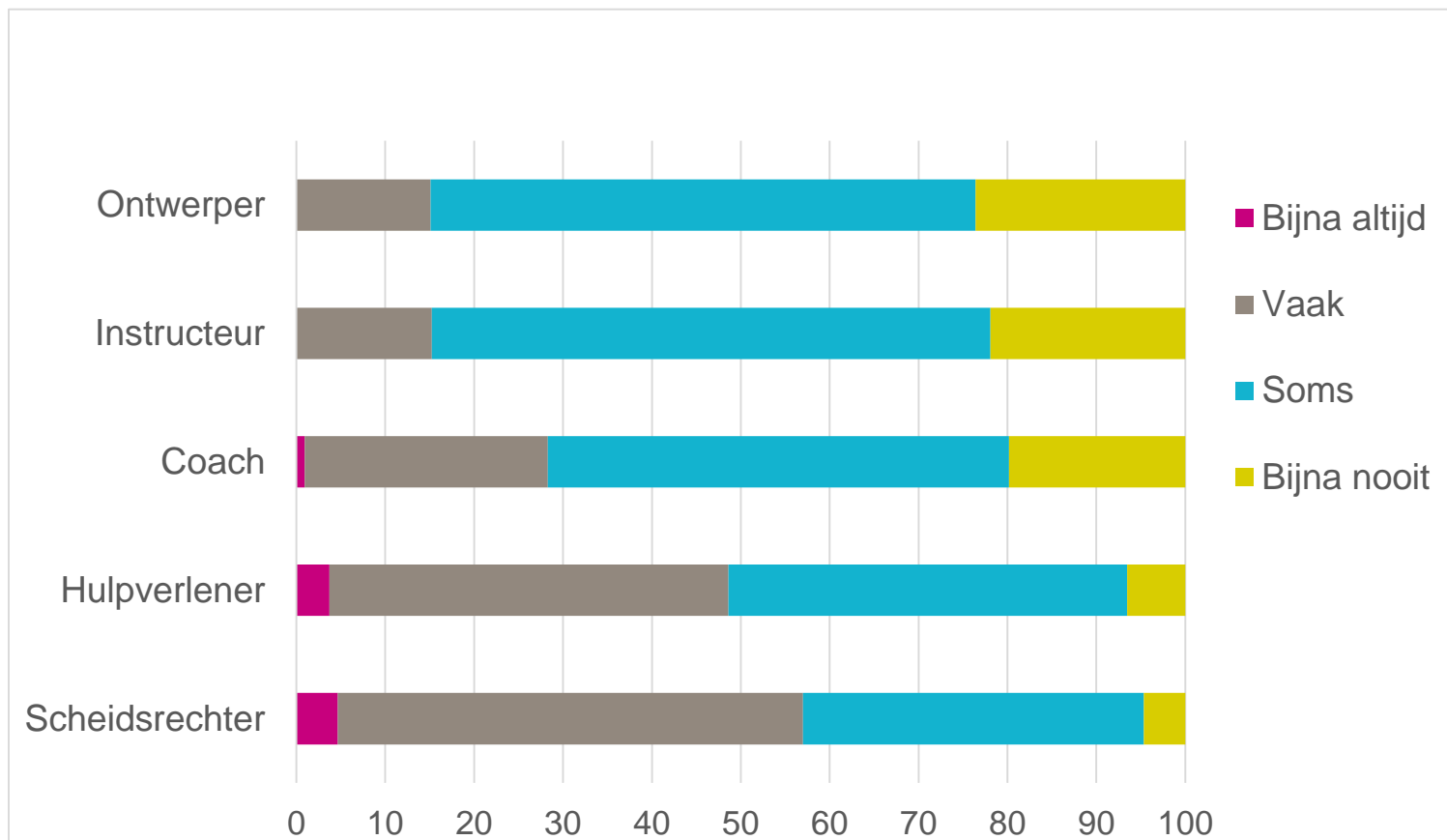
Verdieping

- Verbeteren van bewegings- en regelvaardigheden
- Soms theoretische verdieping in b&s bij andere vakken zoals geschiedenis en biologie: b&s is een aantrekkelijke context voor hun inhouden.

Leeractiviteiten

Vervullen van regelende rollen

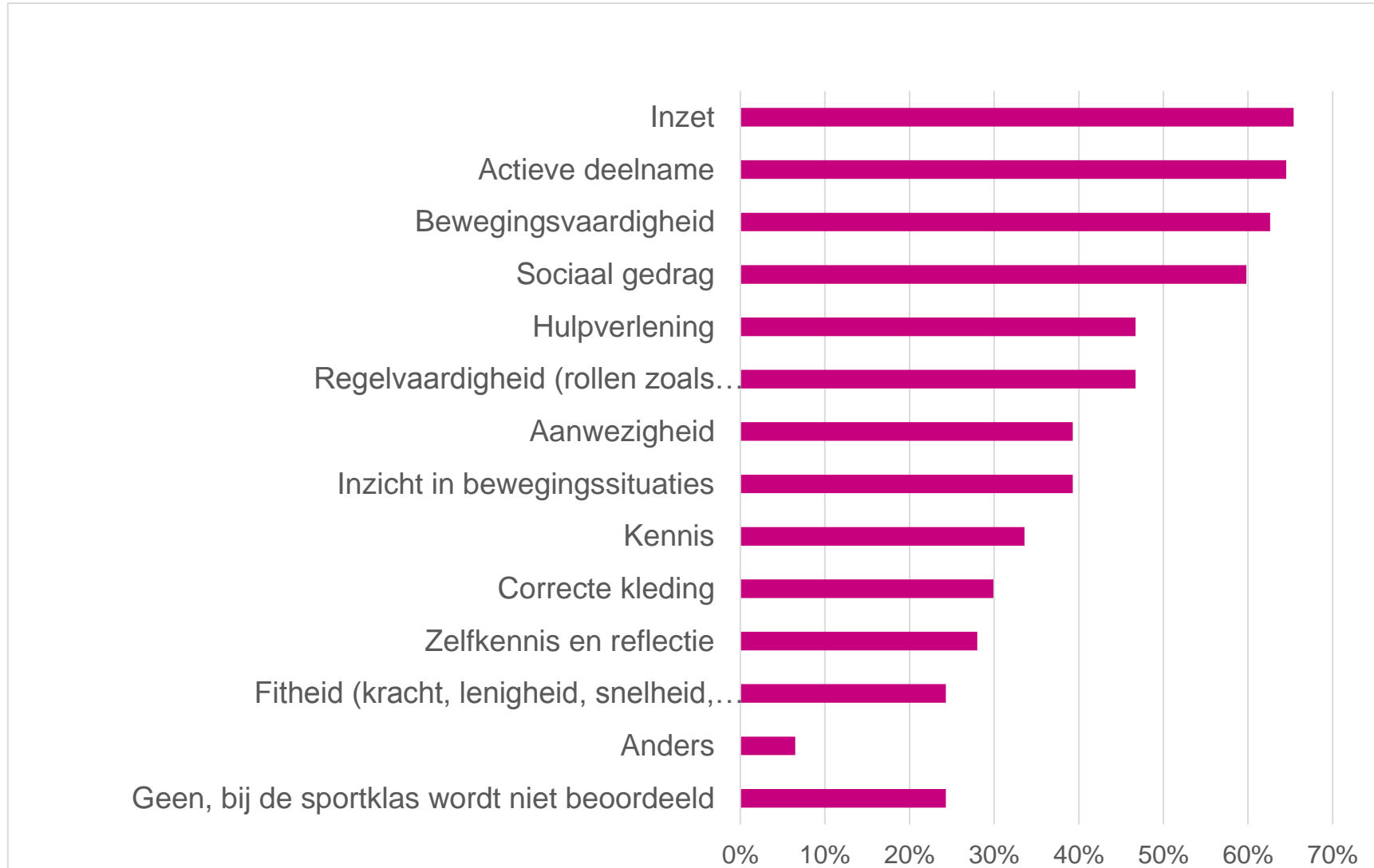
slo

Toetsing

Wat wordt beoordeeld bij sportklasleerlingen?

slo

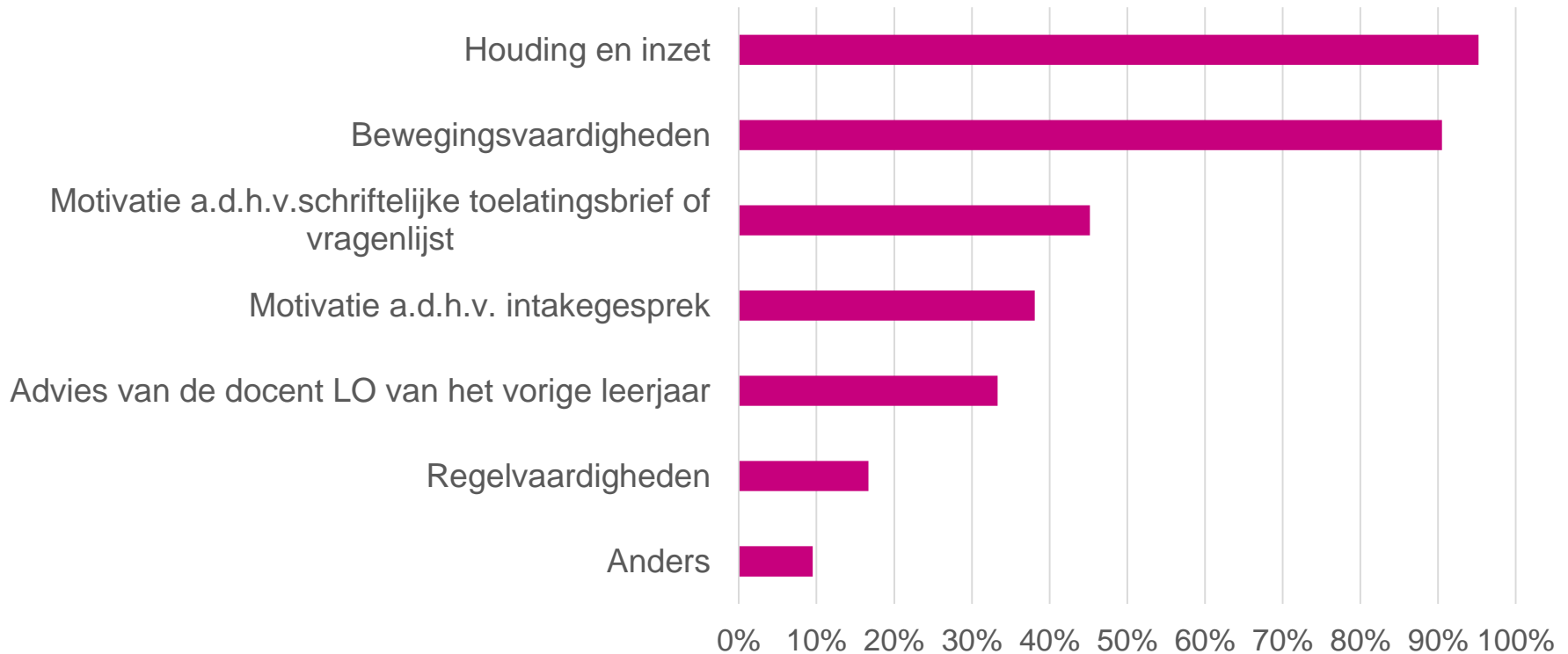

Selectie

slo

- Vier op de tien scholen selecteert, meestal met een toelatingstest
- Van gemiddeld 71 leerlingen die zich hadden aangemeld, werden gemiddeld elf afgewezen.
- Twee docenten die zonder selectie werken geven aan dat zij toch twee leerlingen hebben afgewezen.
- Acht op de tien docenten geeft aan dat leerlingen die in leerjaar 1 niet in een sportklas hebben gezeten, in leerjaar 2 of 3 wel kunnen instromen.

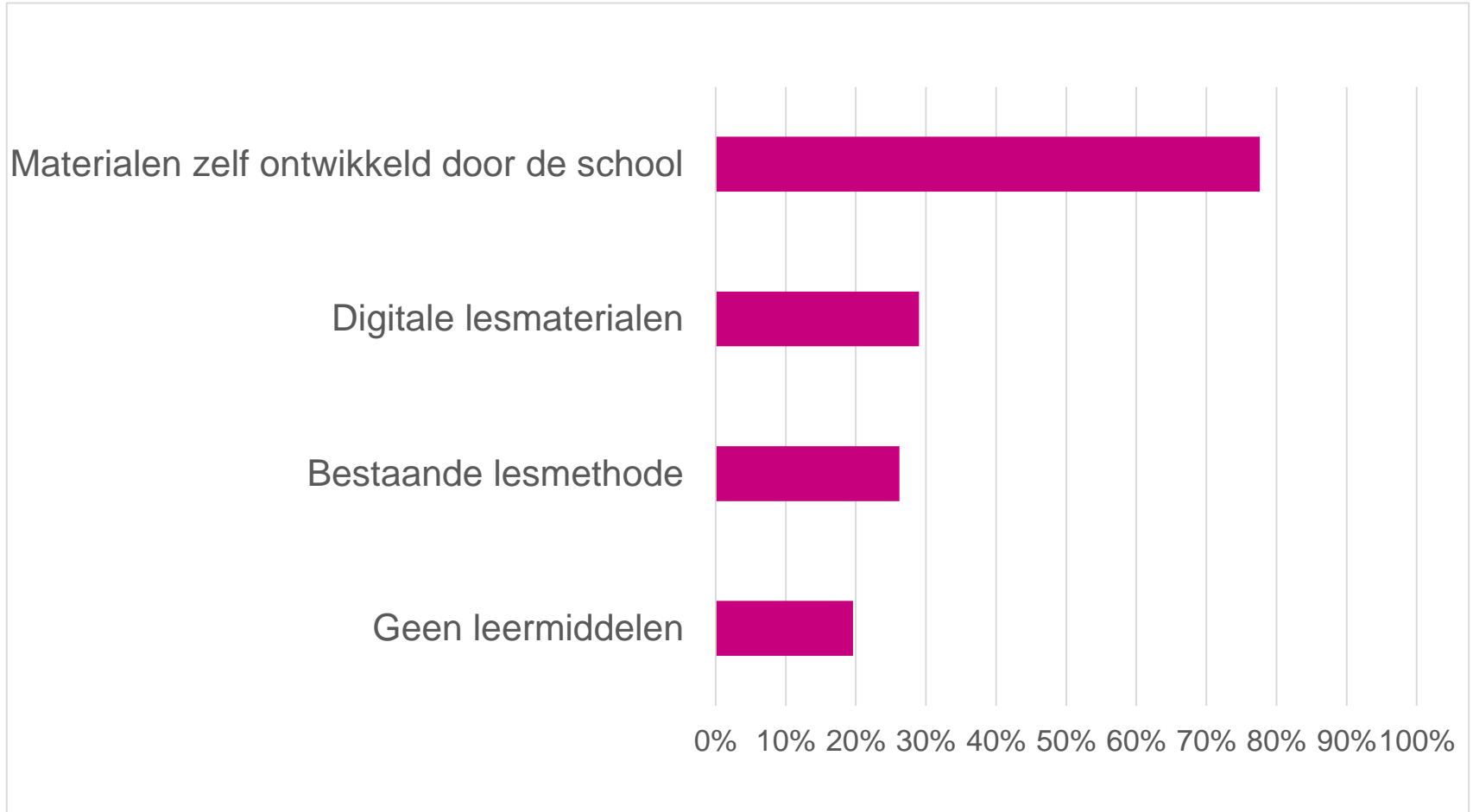
Selectiecriteria deelname aan sportklassen

Bronnen en materiaal

Leermiddelen bij sportklassen

slo

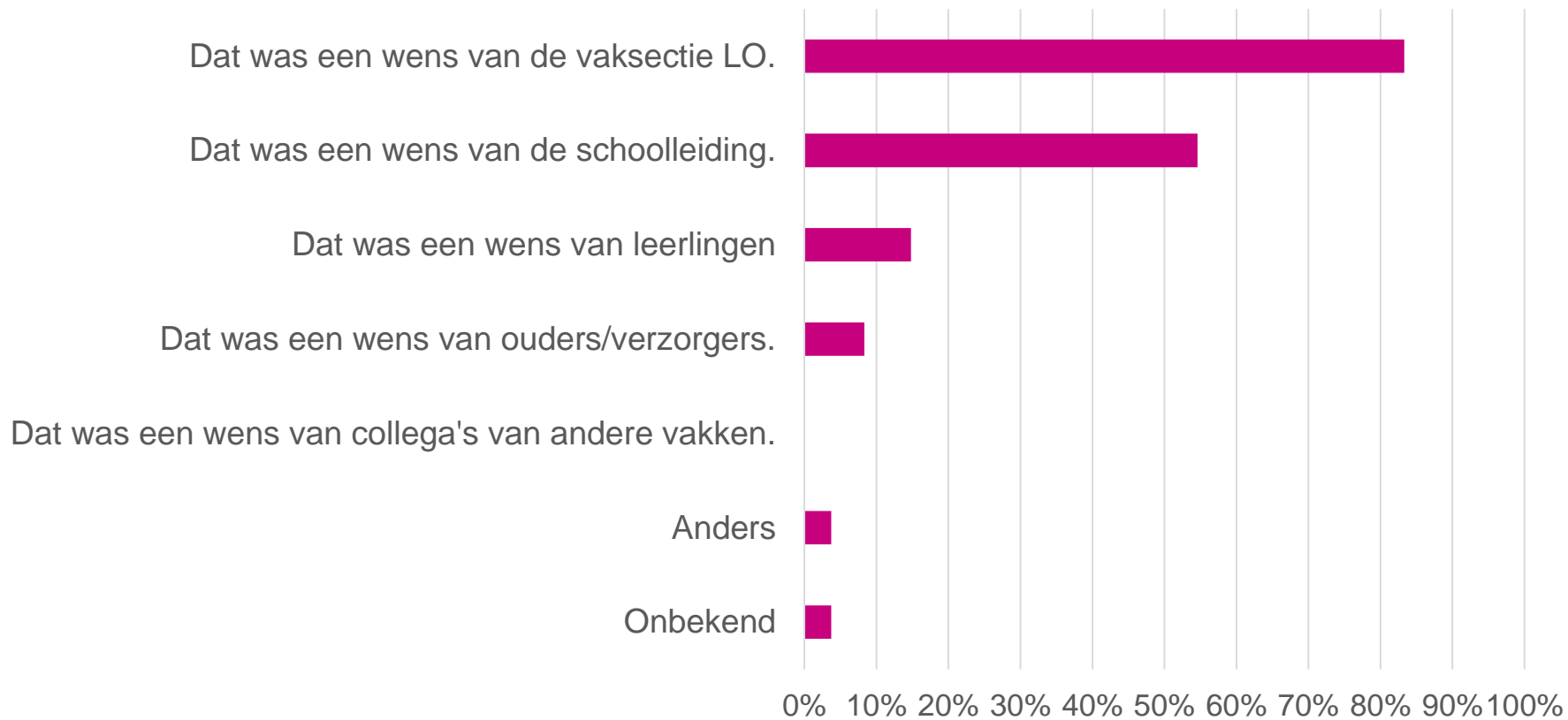
Beleid

Aantal jaren sportklassen op de schoollocatie

Aantal jaren sportklassen (n=109)

slo	sinds 1 jaar	7%
	2-3 jaar	17%
	4-8 jaar	49%
	9 jaar en langer	27%

Wie nam het initiatief om sportklassen in te voeren?

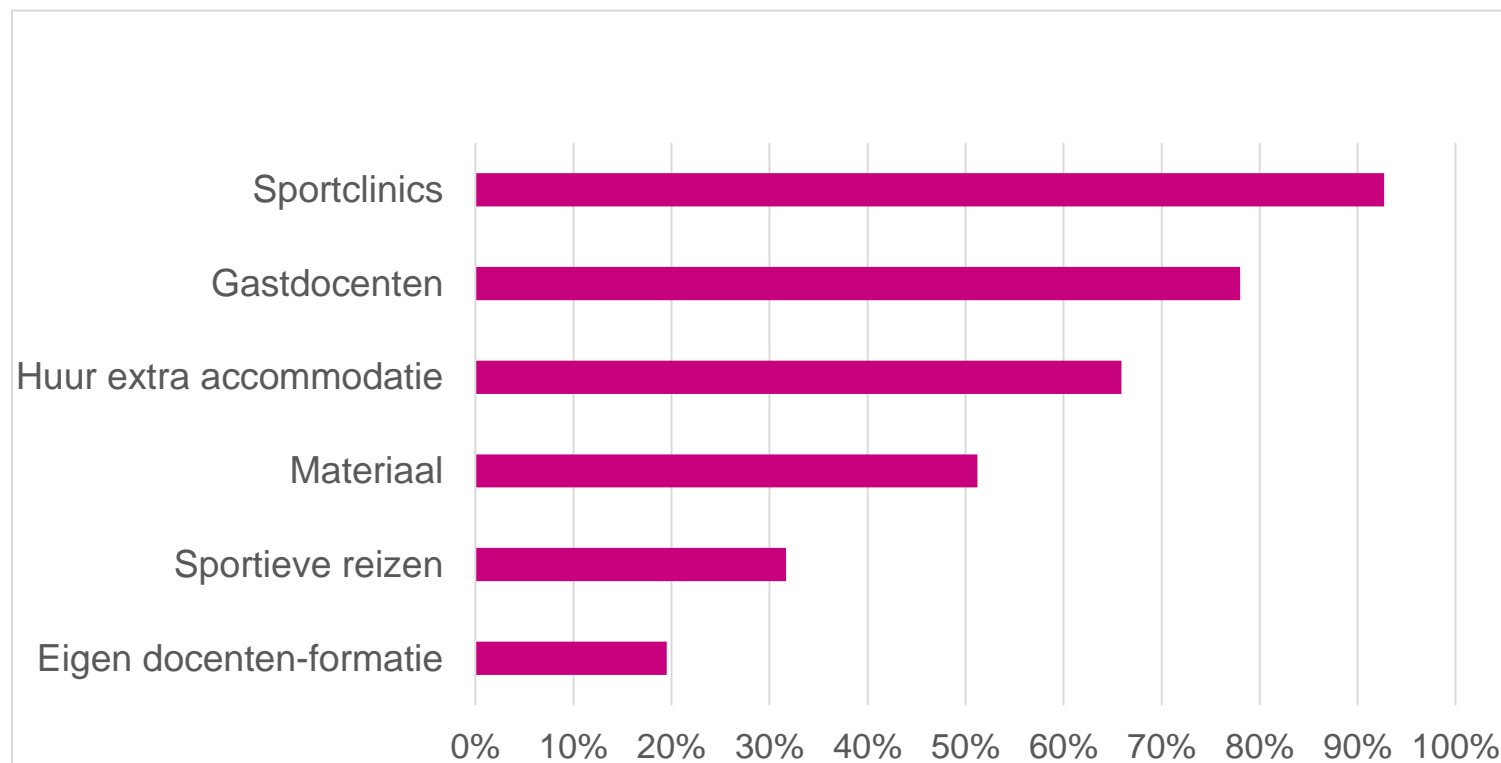

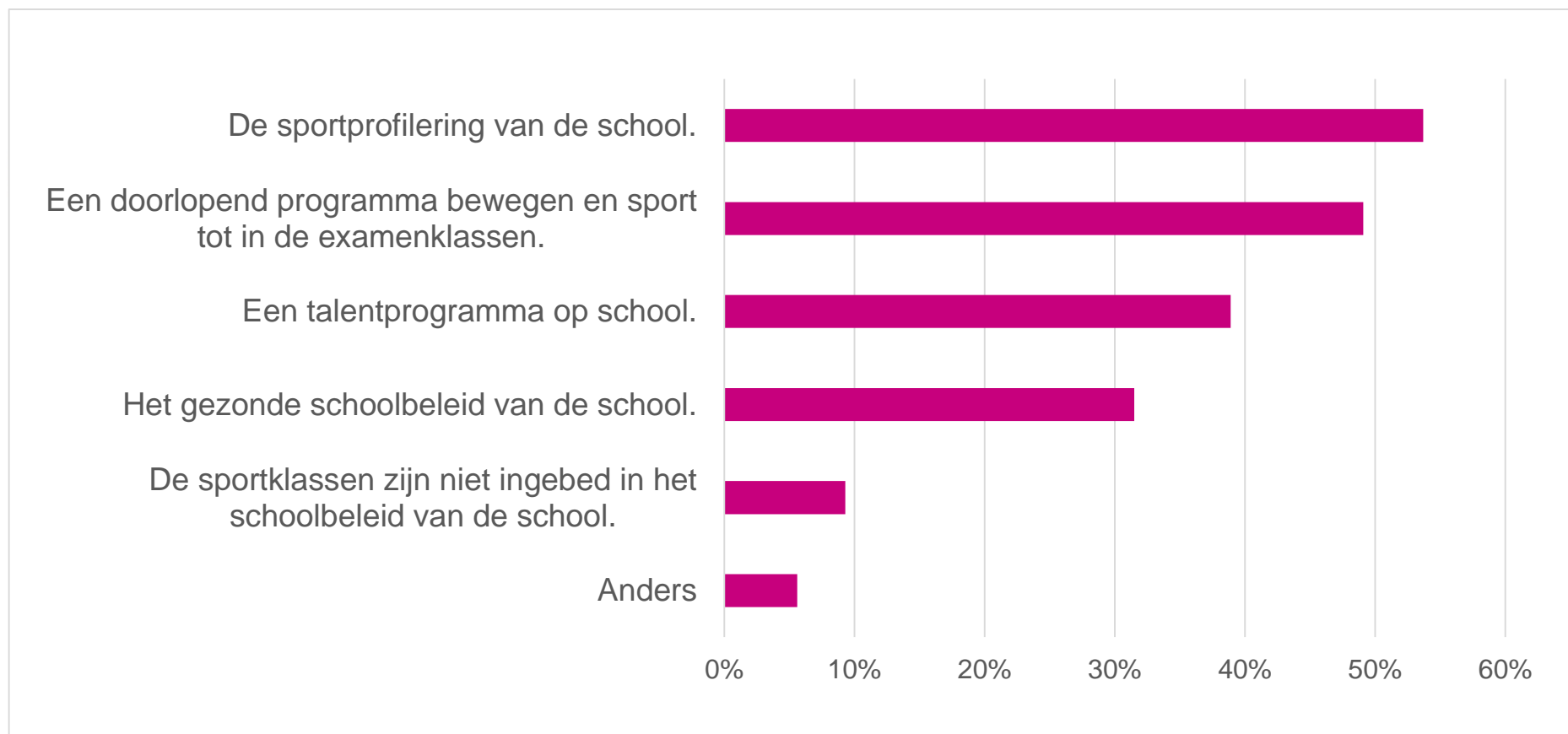
**Drie kwart van de scholen vraagt een eigen bijdrage.
Gemiddelde bijdrage is 117 euro (min 25 – max 250 euro)**

Waarvan werden deze extra inkomsten besteed?

slo

Inbedding van de sportklas in het schoolbeleid: op negen van de tien scholen

Overige resultaten

- 10% werkt samen met andere sportklasscholen
- Beginnende scholen zijn op zoek naar geschikte inhoud en wijzen van aanbieden
- Ervaren scholen zijn trots op de doorlopende leerlijn naar de bovenbouw en vervolgstudie en –beroep
- Successen:
 - aanbod van sportclinics
 - meehelpen bij sportactiviteiten voor leerlingen binnen en buiten de school
- Na een aantal jaren valt op een aantal scholen de instroom tegen. De kans bestaat dat de sportklas in de huidige vorm niet meer wordt aangeboden

Visie

Vijf sportklasprofielen

Sportklas als...

LO Extra

Kenmerk: passie voor bewegen en sport.

Studieloopbaan

Kenmerk: passie voor bewegen en sport én anderen daartoe verleiden.

Beweeg- en sporttalent

Kenmerk: ruimte voor ieders beweeg- en sporttalent.

Highschoolsport

Kenmerk: slim trainen in de eigen sport

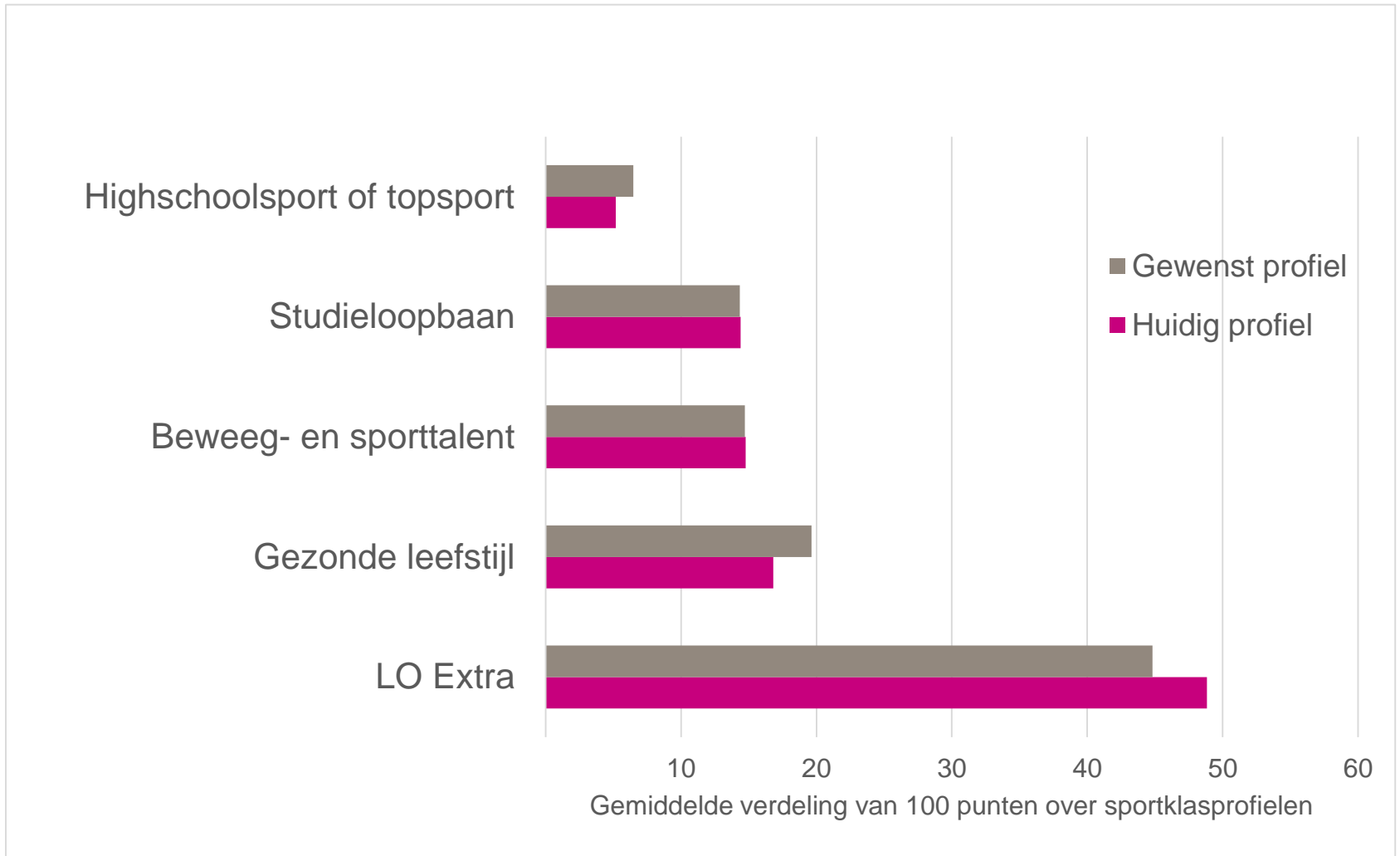
Gezonde leefstijl

Kenmerk: active lifestyle for lifetime.

slo

Huidige en gewenste sportklasprofielen

slo

Sportklasprofielen

- Er zijn geen grote verschillen tussen huidige en gewenste sportklasprofielen.

slo

- Meer aandacht voor het profiel *Bewegen, sport en gezonde leefstijl*
- Minder aandacht voor het profiel *LO Extra*
- Profiel *LO Extra* heeft de grootste spreiding

Conclusies

- Geen kaders voor het programma van een sportklas
- Veel doelstellingen
- Docenten zijn tevreden met hun huidige profiel van de sportklas. Geen noodzaak om te veranderen.
- Nader onderzoek naar doelstellingen, beoordelen en profielen van sportklasscholen en welke visie hieraan ten grondslag ligt.

slo

● Discussie en vervolg

slo

1. Wat is het effect van profilering met sportklassen op de programmaontwikkeling? Zijn er niet te grote verschillen tussen de reguliere LO en de sportklas, bijvoorbeeld in een aanbod van exclusieve sporten zoals outdoor-, winter- en watersporten?
2. Op een kwart van de scholen worden de sportklasleerlingen tijdens de reguliere LO apart gegroepeerd. Wat betekent deze nieuwe vorm van groeperen voor zowel de sportklasleerlingen als de reguliere leerlingen?
3. Er wordt van alles beoogd (zie doelstellingen), maar hoe ziet dat in de praktijk eruit, wat wordt daadwerkelijk gerealiseerd?
3. Beoordelen bij sportklassen?
4. Wel of geen toelatingstest? Waarop wordt geselecteerd?
5. Zelf ontwikkeld materiaal, welke materialen zijn dat? Uitwisselen?
6.